

**UCHWAŁA NR III/26/2018
RADY MIEJSKIEJ W KRAPKOWICACH**

z dnia 20 grudnia 2018 r.

w sprawie przyjęcia Programu Wspierania Rodziny na lata 2019-2021 w Gminie Krapkowie

Na podstawie art. 179 ust.2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j: Dz.U. z 2018 r., poz.998) w związku z art.18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (t.j: Dz.U. z 2018r., poz. 994 z późn.zm.), Rada Miejska w Krapkowicach uchwala, co następuje:

§ 1. Uchwala się Program Wspierania Rodziny na lata 2019-2021 w Gminie Krapkowie, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Krapkowic.

§ 3. Uchwała podlega ogłoszeniu na tablicach ogłoszeń oraz w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Miasta i Gminy w Krapkowicach.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2019 r.

Przewodniczący Rady
Miejskiej

Arnold Jozsko

**PROGRAM WSPIERANIA RODZINY
na lata 2019-2021
w Gminie Krapkowice**

Krapkowice 2019

SPIS TREŚCI

Wstęp	03.
Podstawy prawne realizacji programu	04
Charakterystyka Miasta i Gminy Krapkowice – informacje ogólne	05
Organizacja wsparcia rodziny	07
Analiza SWOT	12
Zasoby	13
Adresaci programu.....	14
Cele programu	15
Finansowanie programu	17
Monitorowanie	18

WSTĘP

Rodzina jest niewątpliwie dla dziecka najlepszym naturalnym środowiskiem, w którym otoczone jest miłością, wszechstronną opieką oraz ma możliwość zaspokajania swoich podstawowych potrzeb i rozwoju. Rodzina też oddziałuje na osobowość dziecka, przekazując mu swój system wartości i tradycje oraz ukierunkowuje jego aktywność i postępowanie na całe przyszłe dorosłe życie.

Rodzina jest niewątpliwie najbardziej stabilnym punktem odniesienia w doświadczeniu dziecka.

Jeśli zatem w funkcjonowaniu rodziny pojawiają się jakieś dysfunkcje, wówczas służby zobligowane do wspierania rodziny zobowiązane są do podjęcia stosownych działań oczywiście przy aktywnym udziale rodziny i za jej zgodą. Problemy występujące w rodzinie są bowiem często bardzo złożone i wymagają rozwiązań interdyscyplinarnych. Głównymi problemami, które w znaczącym stopniu dezorganizują życie rodzin są: niewydolność w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, choroba alkoholowa i inne uzależnienia, przemoc w rodzinie, długotrwałe bezrobocie i ubóstwo. Z tych powodów rodziny dysfunkcyjne wymagają stałego wsparcia i monitorowania przez pracowników służb socjalnych, pedagogów szkolnych, pracowników służb medycznych, policji, kuratorów sądowych i społecznych oraz przedstawicieli różnych innych instytucji, które zajmują się szeroko pojętą problematyką rodziny w oparciu o sprecyzowany plan działania.

Praca z rodziną przedstawicieli służb społecznych winna być połączona ze wsparciem ze strony środowiska, w którym żyją oraz bliższych i dalszych krewnych. Ponadto, praca z rodziną powinna być prowadzona przez odpowiednio przygotowaną kadrę, obiektywną w ocenie sytuacji i kompetentną do podejmowania często trudnych decyzji.

Organizując różne formy wsparcia na rzecz rodziny wieloprotblemowej, należy konsekwentnie realizować podstawową zasadę opiekuńczej i wychowawczej roli rodziny w rozwoju dziecka. Rodzinę należy wspierać i wspomagać tak, aby przywrócić jej prawidłowe funkcjonowanie, a nie zastępować jej .

Stąd też, założeniem niniejszego Programu jest wsparcie rodziny naturalnej już na etapie, kiedy pojawiają się pierwsze problemy. Niniejszy program jest kontynuacją tych wcześniejszych, realizowanych w gminie Krapkowice od kilku lat.

PODSTAWY PRAWNE REALIZACJI PROGRAMU

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U.1997 ,Nr 78, poz.483),
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. 2018 poz. 998),
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. 2015, poz.1390),
- Ustawa z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2018 poz.2137),
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. 2018 poz.1030 ze zm.),
- Ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz. U. 2018 poz. 1508),
- Ustawa z dnia 4 listopada 2016r. o wspieraniu kobiet w ciąży i rodzin „za życiem” (Dz.U. 2016 poz. 1860),
- Ustawa z dn. 28 listopada o świadczeniach rodzinnych (Dz.U. 2017 poz. 1952),
- Ustawa z dnia 7 września 2007 o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz.U. 2018 poz.554 z póź. zm.),
- Ustawa z dn. 11 lutego 2016 o pomocy państwa w wychowaniu dzieci (Dz.U. 2018 poz. 2134).

Program skorelowany jest z :

- Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych w gminie Krapkowie
- Gminnym Programem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Gminnym Programem Przeciwdziałania Narkomanii
- Gminnym Programem Przeciwdziałania Przemocy i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie

CHARAKTERYSTYKA MIASTA I GMINY KRAPKOWICE

Krapkowice są miastem położonym są po obu stronach rzeki Odry, w środkowej części województwa opolskiego. Miasto powstało z dwóch leżących po przeciwległych brzegach Odry grodów : Krapkowic i Otmętu. Miasto i gminę Krapkowice zamieszkuje łącznie ponad 22,5 tys. mieszkańców, z czego w mieście mieszka ok. 16,2 tys. natomiast około 6,3 tys. zamieszkuje w 11 sołectwach należących do gminy. Są to wsie: Borek, Dąbrówka Górna, Kórnica, Gwoźdźce, Nowy Dwór, Pietna, Rogów Opolski, Steblów, Ściborowice, Żużela i Żywocice. Obszar miasta rozciąga się na powierzchni ok. 21 km², natomiast cała gmina zajmuje powierzchnię 98 km².

Krapkowice są rozwijającym się ośrodkiem gospodarczym oraz znaczącym ośrodkiem oświaty i kultury w regionie.

Na terenie gminy Krapkowice znajduje się: 9 szkół podstawowych z klasami gimnazjalnymi, 8 przedszkoli i 3 żłobki.

Ponadto na terenie miasta i gminy znajdują się: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Warsztaty Terapii Zajęciowej, Biblioteki, Środowiskowy Dom Samopomocy oraz Ośrodek Pomocy Społecznej w strukturze którego działają 3 Świetlice Środowiskowe i Dom Dziennego Pobytu.

Z danych Ośrodka Pomocy Społecznej wynika, że w roku 2018 udzielono wsparcia

- **740** rodzinom – na podstawie ustawy o pomocy społecznej,
- **670** osobom w rodzinach – na podstawie ustawy o ustanowieniu programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”,
- **1052** osobom – na podstawie ustawy o świadczeniach rodzinnych,
- **98** rodzinom – na podstawie ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów,
- **217** rodzinom – na podstawie ustawy o dodatkach mieszkaniowych,
- **60** rodzinom – na podstawie ustawy o dodatkach energetycznych,
- **3222** osobom w rodzinach na podstawie ustawy o pomocy państwa w wychowaniu dzieci,
- **2** rodzinom - na podstawie ustawy „za życiem”.

Najczęstsze powody przyznawania pomocy społecznej w 2018 roku.

Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Ubóstwo	270	515
Potrzeba ochrony macierzyństwa	29	127
Bezdomność	30	31
Bezrobocie	217	505
Niepełnosprawność	309	522
Długotrwała lub ciężka choroba	432	688
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	251	581
w tym: rodziny niepełne	78	218
w tym: rodziny wielodzietne	23	129
Alkoholizm	47	61
Przemoc w rodzinie	8	20
Narkomania	2	2
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	11	13
Zdarzenie losowe	1	6
Liczba rodzin objęta wsparciem asystenta rodziny	22	80
Liczba kontraktów socjalnych	44	44
Ilość przeprowadzonych interwencji kryzysowych	0	0
Poradnictwo specjalistyczne	39	71

Źródło: Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Krapkowicach.

Dominującymi problemami w rodzinach korzystających ze wsparcia pomocy społecznej są: ubóstwo, długotrwała i ciężka choroba, niepełnosprawność, bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i bezrobocie.

ORGANIZACJA WSPARCIA RODZINY

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2019 - 2021, został utworzony w oparciu o ustawę z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U.2018 poz.998). Opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny należy do zadań własnych gminy (art. 176 pkt. 1 ww. ustawy).

Obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz organizacja pieczy zastępczej, w zakresie ustalonym ustawą, spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz na organach administracji rządowej.

Obowiązek, o którym mowa, jednostki samorządu terytorialnego oraz organy administracji rządowej realizują we współpracy ze środowiskiem lokalnym, sądami i ich organami pomocniczymi, Policją, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz innymi organizacjami społecznymi.

Ustawa dokonuje również podziału kompetencji, w tym zadań i działań pomiędzy samorządami, który przedstawia się następująco:

GMINA	POWIAT	SAMORZĄD WOJEWÓDZKI
Profilaktyka – wspieranie rodziny	<ul style="list-style-type: none"> • Piecza zastępcza rodzinna i instytucjonalna • Usamodzielnienia pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej • Adopcja	
<ul style="list-style-type: none"> • Asystent rodziny, • Placówki wsparcia dziennego, • Rodziny wspierające • Inne podmioty lub instytucje działające na rzecz dziecka i rodziny,	<ul style="list-style-type: none"> • Rodziny zastępcze i rodzinne domy dziecka, • Placówki opiekuńczo – Wychowawcze, • Usamodzielnienie, • Organizator rodzinnej pieczy zastępczej (koordynator), • Rodziny pomocowe,	<ul style="list-style-type: none"> • Ośrodek adopcyjny, • Regionalna placówka opiekuńczo terapeutyczna, • Interwencyjny Ośrodek Preadaptacyjny,

Profilaktyka – Wspieranie Rodziny

Wsparcie rodziny powinno być podjęte w miarę możliwości wcześniej i mieć charakter zarówno profilaktyczny jak i ochronny. Priorytetem wspierania rodziny jest zapewnienie odpowiednich warunków do rozwoju dzieciom i młodzieży oraz kształtowanie wartości i norm związanych z ich wychowaniem.

W gminie Krapkowice zadania dotyczące profilaktyki i pomocy dziecku w rodzinie ujęte są również w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Gminnym Programie Przeciwdziałania Narkomanii oraz Gminnym programie Przeciwdziałania Przemocy i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie.

Działania profilaktyczne w powyższych programach skierowane są przede wszystkim do rodzin wychowujących dzieci, a jednocześnie niewydolnych wychowawczo, dotkniętych przemocą, ubogich bądź zagrożonych ubóstwem oraz przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych.

Rodzinom takim zapewnia się wsparcie, polegające w szczególności na:

- analizie sytuacji rodziny i środowiska rodzinnego oraz diagnozie przyczyn kryzysu,
- wzmocnieniu roli i funkcji rodziny;
- rozwijaniu umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny;
- podniesieniu świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny;
- pomocy w integracji rodziny;
- przeciwdziałaniu marginalizacji i degradacji społecznej rodziny;

Rodzina z problemami może otrzymać wsparcie poprzez działania asystenta rodziny, placówek wsparcia dziennego, rodzin wspierających oraz innych podmiotów lub instytucji które realizują szeroko pojęte zadania na rzecz dziecka i rodziny.

Wspieranie rodziny jest prowadzone w formie bezpośredniej pracy z rodziną oraz pomocy w opiece i wychowaniu dziecka.

Praca z rodziną

Praca z rodziną szczególnie ukierunkowana jest na wspieranie wzajemnych więzi uczuciowych , pomoc w integrowaniu rodziny z otoczeniem, pomoc w odbudowywaniu funkcji opiekuńczo– wychowawczych, eliminowaniu czynników, które w negatywny sposób oddziałują na dziecko.

Praca z rodziną powinna być podejmowana możliwie wcześnie i prowadzona przez profesjonalistów. Realizowana jest głównie poprzez:

- konsultacje i poradnictwo specjalistyczne,
- terapię i mediacje,
- usługi dla rodzin z dziećmi (w tym usługi specjalistyczne i opiekuńcze),
- pomoc prawną (szczególnie w zakresie prawa rodzinnego),
- organizowanie spotkań , które mają na celu wymianę doświadczeń i zapobieganie izolacji i marginalizacji.

Pomoc rodzinie powinna opierać się na sprawnie prowadzonej komunikacji i informacji na rzecz dziecka i rodziny. Bardzo istotnym w prawidłowym działaniu systemu opieki nad dzieckiem jest budowanie w środowisku lokalnym sprawnego systemu informacyjnego, polegającego na szybkim zgłaszaniu każdej niepokojącej informacji na temat dziecka do tutejszego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Ustawowym zadaniem gminy jest zatrudnienie asystenta rodziny do bezpośredniej pracy z rodziną wymagającą pomocy i wsparcia.

Asystent rodziny, niezależnie od pracowników socjalnych, prowadzi pracę z rodziną w miejscu jej zamieszkania lub w miejscu wskazanym przez rodzinę.

Głównym celem pracy asystenta jest osiągnięcie przez rodzinę podstawowego poziomu stabilności życiowej, która umożliwi jej samodzielne wychowywanie dzieci. Natomiast głównym zadaniem asystenta jest niedopuszczenie do oddzielenia dzieci od rodziny oraz podjęcie działań zmierzających do zażegnania kryzysu w rodzinie. Elastyczny czas pracy asystenta ma służyć realnym potrzebom i rytmowi życia konkretnej rodziny oraz skutecznej pomocy.

Rolą asystenta rodziny nie jest powielanie pracy pracownika socjalnego, ale jego uzupełnienie i dopełnienie. Asystent rodziny pomaga zrealizować to, co rodzina chce oraz to, czego inne służby społeczne wymagają od rodziny. Potrzeba współpracy z nim, ustaje wraz z osiągnięciem przez rodzinę umiejętności samodzielnego, prawidłowego wypełniania funkcji opiekuńczo – wychowawczych.

Zadaniem asystenta jest całościowe wspieranie rodzin, które wychowują dzieci i zagrożone są różnymi dysfunkcjami, a które samodzielnie nie potrafią sobie poradzić w pokonywaniu codziennych trudności.

Asystent rodziny w swojej pracy korzysta z pomocy osób reprezentujących różne instytucje i służby zainteresowane rozwiązaniem problemu w konkretnej rodzinie. Praca asystenta rodziny ma charakter kompleksowy i polega na holistycznym traktowaniu rodziny. W pierwszej kolejności osoba pełniąca tę funkcję dba o rozwiązanie podstawowych problemów socjalnych rodzin, takich jak problemy mieszkaniowe, materialne, zdrowotne czy prawne. Ponadto pomaga również w rozwiązaniu problemów psychologicznych w rodzinach, a w razie potrzeby kieruje na odpowiednią terapię. Asystent rodziny wspiera również swoich podopiecznych w podejmowaniu aktywności społecznej, łagodzi konflikty z rodziną, sąsiadami czy przedstawicielami placówek pomocy społecznej. Do jego zadań należy też zachęcanie i motywowanie podopiecznych do podnoszenia kwalifikacji zawodowych lub kontynuowania nauki, oraz pomoc w wyborze odpowiedniej szkoły lub kursów zawodowych, przełamywanie kompleksów i ewentualnych kryzysów wynikających z trudności i niepowodzeń w nauce. Asystent rodziny zachęca bezrobotnych do podjęcia pracy i wspiera ich w pierwszych miesiącach zatrudnienia. Praca asystenta z rodziną powinna być realizowana również w przypadku czasowego umieszczenia dziecka przez sąd w pieczy zastępczej. Wówczas

zadaniem asystenta staje się nie tylko praca z rodziną w miejscu zamieszkania, ale również współpraca z rodziną zastępczą lub koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, odpowiedzialnym za dziecko umieszczone w instytucji sprawującej pieczę zastępczą, będącej w gestii powiatu, oraz z sądem. Asystent powinien aktywnie uczestniczyć we wszystkich możliwych działaniach zmierzających do powrotu dziecka do rodziny biologicznej.

Zgodnie z ustawą na jednego asystenta nie może przypadać więcej niż 15 rodzin. Aktualnie w krapkowickim OPS zatrudniony jest jeden asystent rodziny.

Pomoc w opiece i wychowaniu dziecka

Szeroko zakrojona i bogata oferta pomocy w najbliższym środowisku rodziny, daje szansę na odpowiednio wczesne wychwycenie sytuacji zagrażającej bezpieczeństwu dziecka. Efektywnym sposobem wspierania rodziny problemowej w wychowywaniu dziecka jest stworzenie dzieciom z takich rodzin możliwości pobytu w środowiskowych dziennych instytucjach wychowawczych, czyli w różnorodnych placówkach wsparcia dziennego. Placówki te powinny nie tylko organizować dzieciom czas wolny i pomoc w nauce, ale zatrudnieni tam pracownicy powinni również na bieżąco współpracować z rodzicami dziecka. Rodziny wychowujące dzieci w wieku przedszkolnym i szkolnym, a zwłaszcza rodziny, które mają trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych potrzebują pomocy w zakresie organizowania tym dzieciom czasu wolnego, pokonywania trudności szkolnych, zaburzeń zachowania, itp. W związku z powyższym konieczny jest rozwój różnorodnych form dziennej opieki nad dziećmi oraz rozwój instytucji wspierających rodziny w wychowaniu i kształceniu dzieci. Rolę tę mogą pełnić placówki wsparcia dziennego oraz tzw. rodziny wspierające.

Placówki wsparcia dziennego

Placówka wsparcia dziennego może być prowadzona w formie:

- opiekuńczej, w tym: kół zainteresowań, świetlic, klubów i ognisk wychowawczych,
- specjalistycznej (poradnie),
- pracy podwórkowej, realizowanej przez odpowiednio przygotowanego wychowawcę.

Na terenie miasta i gminy Krapkowice znajdują się 3 świetlice środowiskowe w strukturach OPS. Placówki te wprawdzie nie spełniają wprost wymagań ustawy - nie są bowiem samodzielnymi jednostkami - nie mniej jednak realizują wszystkie inne zadania określone dla placówek wsparcia dziennego i cieszą się dużym powodzeniem.

Rodziny wspierające

Według ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej jednym z istotnych zadań w pracy z rodziną jest wsparcie ze strony środowiska lokalnego. Ważną rolę w tym zakresie pełnią sąsiedzi, rodziny zaprzyjaźnione czy rodziny rówieśników dzieci.

Zbudowanie sieci rodzin chętnych do służenia pomocą systematyczną lub w sposób doraźny stanowi wyzwanie dla OPS w Krapkowicach i innych instytucji działających na rzecz dziecka oraz rodziny. Możliwość skorzystania przez rodzinę w kryzysie z pomocy innej rodziny, tzw. rodziny wspierającej może być nieocenione. Rodzina wspierająca, przy współpracy asystenta rodziny, pomaga rodzinie przeżywającej trudności w opiece i wychowaniu dziecka; prowadzeniu gospodarstwa domowego oraz kształtowaniu i wypełnianiu podstawowych zadań i ról społecznych.

Zgodnie z ustawą pełnienie funkcji rodziny wspierającej może być powierzone osobom z bezpośredniego otoczenia dziecka. Rodzinę wspierającą ustanawia wójt (w przypadku Krapkowic Burmistrz Miasta) właściwy ze względu na miejsce zamieszkania rodziny wspieranej, po uzyskaniu pozytywnej opinii kierownika OPS wydanej na podstawie przeprowadzonego wywiadu środowiskowego.

Finansowanie opieki nad dzieckiem

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej współfinansowanie pobytu dziecka w pieczy zastępczej jest nowym zadaniem własnym gminy. W przypadku umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej albo w rodzinnym domu dziecka gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi odpowiednio wydatki w wysokości:

- 10% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 30% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 50% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej .

Analiza SWOT

Analiza SWOT to jedna z najpopularniejszych technik analitycznych, służąca do porządkowania informacji. Pozwala ocenić, jaki typ działań jest najbardziej użyteczny do osiągnięcia założonych celów.

Analiza SWOT dotycząca wsparcia rodziny na terenie gminy Krapkowice:

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> - poparcie działań oraz dobra współpraca z samorządem gminnym, - działalność edukacyjna i profilaktyczna instytucji i organizacji pozarządowych pracujących na rzecz rodzin, - dobrze wykształcona, doświadczona i zaangażowana kadra, - otwartość na wzajemną współpracę różnych podmiotów lokalnych pracujących na rzecz rodzin, - duża baza instytucji wspierających rodzinę, - prowadzenie mieszkań chronionych, - dobra jakość placówek opiekuńczych i oświatowych na terenie gminy, - szeroki dostęp do poradnictwa specjalistycznego - dostępność usług opiekuńczych i specjalistycznych dla rodzin, - rozwinięta baza sportowo-rekreacyjna służąca rodzinom, - Program – Gmina dla rodziny wielodzietnej, - organizowanie dla dzieci wypoczynku podczas wakacji i ferii 	<ul style="list-style-type: none"> - bierna postawa rodziców wobec problemów występujących w rodzinie, - ubóstwo, - brak pozytywnych wzorców i gotowości rodzin do zmiany stylu życia - niewystarczająca oferta socjalna dla rodzin, - niewystarczający system informacyjny, koordynacji i współpracy pomiędzy instytucjami oraz organizacjami pozarządowymi, - słabo rozwinięta idea samopomocy, - brak ośrodka interwencji kryzysowej na terenie gminy, - niewystarczająca liczba rodzin zastępczych na terenie gminy, - niski poziom wykształcenia klientów, - niewystarczająca liczba organizacji pozarządowych chętnych do współpracy; - wyuczona bezradność i roszczeniowość oraz uzależnienie od pomocy instytucjonalnej, - ograniczone środki finansowe na realizację programu, - narastająca przemoc w rodzinach, - narastająca liczba uzależnień od alkoholu, narkotyków, dopalaczy, Internetu, hazardu,

	<ul style="list-style-type: none"> - brak rodzin wspierających, - niewystarczająca liczba mieszkań socjalnych
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> - regulacje prawne bardziej przyjazne rodzinie, - wielopłaszczyznowa edukacja rodziców, - zmiana mentalności społecznej, - szeroko pojęta współpraca pomiędzy różnymi organizacjami i instytucjami, - pozyskiwania pozabudżetowych środków zewnętrznych (np. funduszy unijnych), - rozwój wolontariatu, - tworzenie rodzin wspierających, 	<ul style="list-style-type: none"> - trudna sytuacja finansowa, - coraz bardziej skomplikowane problemy rodzin, - zwiększająca się skala zjawisk niepożądanych, - migracje zarobkowe, - niestabilność zatrudnienia, - wzrost agresji i zachowań patologicznych wśród dzieci , - długotrwałe bezrobocie - wykluczenie społeczne z powodu dziedziczenia biedy, - zanik więzi i tradycji rodzinnych, - niestabilność polityki społecznej państwa, częste zmiany przepisów i niespójność prawa, - upolitycznienie instytucji publicznych,

ZASOBY

W pracy z rodziną niezwykle ważna jest koordynacja działań wszystkich instytucji i służb zobligowanych do wspierania rodziny.

W gminie Krapkowice jednostką, której powierzono organizację pracy z rodziną jest Ośrodek Pomocy Społecznej. OPS realizuje zadania wynikające z szeroko rozumianej pomocy. Od wielu lat konsekwentnie buduje lokalny system wsparcia i współpracy z osobami, instytucjami i organizacjami działającymi na polu profilaktyki i nie tylko.

Na terenie miasta Krapkowice funkcjonują podmioty działające w zakresie pomocy dziecku i rodzinie. Są to m.in.: Ośrodek Pomocy Społecznej, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Policja, placówki oświatowe oraz organizacje pozarządowe i inne.

W tabeli poniżej zestawiono dane o różnych formach pomocy dziecku i rodzinie świadczonych przez wymienione wcześniej instytucje.

Lp.	Nazwa instytucji	Pomoc psychologiczna	Pomoc pedagogiczna	Pomoc Finansowa	Pomoc materialna	Pomoc Prawna	Pomoc edukacyjna
1.	PCPR	+	+	+		+	
2.	OPS (w tym, DDP, Punkt Wydawania Odzieży)	+	+	+	+	+	+
3.	Świetlice Środowiskowe	+	+				+
4.	Gminna Komisja ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	+	+			+	+
5.	Zespół interdyscyplinarny	+	+			+	+
6.	Poradnie Zdrowia Psychicznego	+					
7.	Poradnia Odwykowa	+					+
8.	Punkt Konsultacyjno - Terapeutyczny	+					+
9.	ŚDS	+	+				+
10.	WTZ	+	+		+		+
11.	Placówki Służby Zdrowia	+					+
12.	Krapkowicki Dom Kultury						+
13.	Obiekty Sportowo Rekreacyjne (Pływalnia, Kluby Sportowe, Hala Sportowa, Siłownie)						+
14.	Stowarzyszenie na Rzecz Osób i Rodzin z Chorobą Alzheimera	+	+				+
15.	Szkoły	+	+	+			+
16.	Przedszkola i Żłobki	+	+				+
17.	Policja					+	+
18.	Krapkowickie Stowarzyszenie Trzeźwościowo - Turystyczne	+	+				+
19.	Kościoły, Caritas i Związki Wyznaniowe		+	+	+	+	
20.	Mieszkanie chronione	+	+	+			+

ADRESACI PROGRAMU

Adresatami Programu są wszystkie rodziny z terenu gminy Krapkowice, a w szczególności te przeżywające trudności w sferze opiekuńczo-wychowawczej, w tym rodziny, których dzieci umieszczone zostały w pieczy zastępczej.

Wszystkie dzieci wymagają ochrony ich praw i wolności oraz pomocy dla zapewnienia harmonijnego rozwoju i przygotowania do przyszłej samodzielności życiowej. Dzieci i młodzież z rodzin niewydolnych wychowawczo wymagają szczególnej troski i wsparcia. Dlatego też Program skierowany jest głównie do rodzin dysfunkcyjnych znajdujących się w grupie podwyższonego ryzyka i zagrożonych patologizacją bądź wykluczeniem społecznym.

Dysfunkcje rodziny bowiem przyczyniają się do powstawania dużych strat rozwojowych u dzieci. Niewydolność rodziców nie pozwala na zaspokajanie podstawowych potrzeb rozwojowych dziecka, prowadzi między innymi do niepowodzeń szkolnych oraz izolacji w środowisku. Oddziaływaniem i wsparciem objęte zostaną także te rodziny, które na skutek sytuacji życiowych i kryzysowych zmuszone zostały do korzystania z pomocy OPS. Wszelkie działania skierowane będą na zabezpieczenie podstawowych potrzeb dziecka oraz podniesienie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziców, tak by zapewnić optymalne warunki do prawidłowego rozwoju oraz znacznie podnieść poziom i jakość życia całej rodziny. Wspieranie i pomoc rodzinie – to jednocześnie kształtowanie „kapitału ludzkiego” i wzmacnianie społeczności lokalnej, który w przyszłości będzie tworzył szeroko pojęte społeczeństwo i wpłynął na tempo oraz poziom jego rozwoju.

CELE PROGRAMU

CEL GŁÓWNY:

Wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych i stworzenie skutecznego systemu ochrony dzieci, a także profilaktyka środowiska lokalnego w zakresie promowania prawidłowego modelu rodziny.

CEL SZCZEGÓŁOWY <i>Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych rodzin i dzieci w tych rodzinach</i>			
Zadania	Wskaźniki realizacji działań	Realizatorzy	
1) zapewnienie pomocy materialnej i rzeczowej ubogim rodzinom,	- liczba i formy udzielonej pomocy - liczba rodzin i dzieci w tych rodzinach objętych pomocą	OPS, PCPR, Caritas, sponsorzy	
2) objęcie dożywianiem wszystkich	- liczba dzieci korzystających z posiłków	OPS, Szkoły, Przedszkola	

potrzebujących dzieci,	- liczba rodzin korzystających z posiłków		
3) monitorowanie sytuacji zdrowotnej dzieci z rodzin dysfunkcyjnych,	- liczba rodzin i dzieci w tych rodzinach objętych monitorowaniem	OPS, PCPR, Placówki Służby Zdrowia, Szkoły, Przedszkola	
4) zapewnienie pomocy osobom doznającym przemocy,	- liczba osób (w tym dorośli i dzieci)	OPS, ZI, Policja, Placówki Służby Zdrowia	
5) zabezpieczenie środków na pobyt dziecka w rodzinie zastępczej, bądź w rodzinnym domu dziecka.	- liczba dzieci umieszczonych w poszczególnych ośrodkach - wysokość środków przeznaczonych na pokrycie pobytu dzieci w placówkach	UMiG, PCPR, OPS	

CEL SZCZEGÓŁOWY <i>Zapobieganie powstawaniu sytuacji kryzysowych wymagających interwencji , rozwiązywanie już istniejących oraz zwiększenie poziomu bezpieczeństwa dzieci i młodzieży.</i>		
Zadania	Wskaźniki realizacji działań	Realizatorzy
1) zapewnienie opieki asystenta rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych	- liczba asystentów pracujących na rzecz rodzin - liczba rodzin, którym przydzielono asystenta,	OPS
2) organizacja szkoleń przygotowujących osoby działające na rzecz rodzin	- liczba szkoleń i warsztatów - liczba uczestników	OPS, PCPR, organizacje pozarządowe

3) pomoc w podnoszeniu kwalifikacji przez asystentów rodziny	- liczba szkoleń, - liczba uczestników	OPS
4) finansowanie działających świetlic i przystosowanie tych placówek zgodnie z obowiązującymi standardami	- liczba działających placówek - liczba dzieci objętych opieką przez placówki	OPS, UMiG
5) zapewnienie dostępności konsultacji oraz poradnictwa specjalistycznego, organizowanie i informowanie o możliwości i miejscach pomocy	- liczba i rodzaj miejsc poradnictwa specjalistycznego - liczba osób i udzielonych porad z podziałem na kategorie problemowe	OPS, PCPR, Organizacje pozarządowe, ZI, Gminna Komisja ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
6) podnoszenie kompetencji rodzin tego wymagających w zakresie pełnienia prawidłowych funkcji opiekuńczo-wychowawczych, poprzez organizowanie, konsultacji, poradnictwa oraz udostępnianie literatury fachowej	- liczba i rodzaj działań - liczba rodzin objętych działaniami - rodzaj grup zawodowych zaangażowanych w działania	OPS, PCPR, Organizacje pozarządowe, Gminna Komisja ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, ZI.
7) stałe monitorowanie środowisk zagrożonych uzależnieniami, motywowanie do podejmowania terapii przez rodziców dzieci ze środowisk zagrożonych	- liczba rodzin objętych monitorowaniem	OPS, PCPR, Gminna Komisja ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, ZI, Policja
8) organizowanie szkoleń i tworzenie sprzyjających warunków do działalności rodzin wspierających	- liczba rodzin wspierających biorących udział w szkoleniach	OPS, UMiG, PCPR, organizacje pozarządowe
9) monitorowanie sytuacji dzieci z rodzin zagrożonych kryzysem, w tym niewydolnych wychowawczo, w których występują problemy przemocy, uzależnień lub długotrwała choroba, poprzez: - wypracowanie odpowiednich procedur służących wyłonieniu środowisk wymagających szczególnego nadzoru, - wypracowanie procedury dotyczącej analizy sytuacji rodziny pod kątem zasadności przydzielenia asystenta rodziny, - wypracowanie i wdrożenie standardów pracy z rodziną wieloprotblemową, - podsumowanie i analiza efektów pracy z rodziną	- liczba rodzin i dzieci w tych rodzinach objętych monitoringiem i odpowiednimi procedurami	OPS, UMiG, organizacje pozarządowe, Gminna Komisja ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, ZI, Policja, Szkoły, Przedszkola
10) Organizowanie wypoczynku w czasie wakacji i ferii oraz różnych imprez okolicznościowych dla dzieci i młodzieży	- liczba uczestników, - liczba organizowanych form wypoczynku	OPS, organizacje pozarządowe, UMiG, Pływalnia „Delfin”, sponsorzy, Dom Kultury

11) Kierowanie osób i rodzin do mieszkań chronionych, współpraca OPS i ŚDS w celu dokonywania uzgodnień i opracowania programu usamodzielnienia i oceny osób zamieszkujących mieszkanie chronione	- liczba mieszkań - liczba osób i rodzin w nich zamieszkujących	OPS, ŚDS
12) Prowadzenie punktu z odzieżą		OPS

FINANSOWANIE PROGRAMU

Finansowanie Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2019 - 2021 odbywać się będzie w ramach środków budżetu gminy Krapkowice, dotacji oraz środków pozabudżetowych pozyskiwanych z innych dostępnych źródeł.

OCZEKIWANE REZULTATY

Spodziewanymi rezultatami Programu Wspierania Rodziny w latach 2019 – 2021 winny być:

- poprawa funkcjonowania rodzin przeżywających trudności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i przywrócenie im zdolności do prawidłowego wypełniania obowiązków rodzicielskich,
- powrót dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej do rodziny biologicznej,
- ograniczenie zjawiska wykluczenia społecznego,
- podniesienie świadomości społeczności lokalnej o dostępnych formach pomocy rodzinom przeżywającym trudności,
- rozwój współpracy różnorodnych podmiotów na rzecz wspierania rodziny.

MONITOROWANIE

Koordynatorem Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2019 - 2021 jest Ośrodek Pomocy Społecznej w Krapkowicach.

Monitorowanie i ocena przydatności odbywać się będą poprzez przedstawianie przez Burmistrza Krapkowic w terminie do 31 marca każdego roku Radzie Miejskiej w Krapkowicach sprawozdań z realizacji tegoż Programu, sporządzanych na podstawie informacji zebranych od podmiotów uczestniczących w realizacji zadań.

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2019 -2021 został opracowany przez OPS w Krapkowicach.

Objaśnienia skrótów używanych w powyższym tekście:

OPS - Ośrodek Pomocy Społecznej,

PCPR – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie,

PUP – Powiatowy Urząd Pracy,

PZP- Poradnia Zdrowia Psychicznego,

ZI – Zespół Interdyscyplinarny,

OIK – Ośrodek Interwencji Kryzysowej,

GKRPA – Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,

WTZ – Warsztaty Terapii Zajęciowej,

ŚDS – Środowiskowy Dom Samopomocy,

DDP – Dom Dziennego Pobytu,

UMiG – Urząd Miasta i Gminy,

W opracowaniu programu korzystano m.in. z materiałów Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej, danych Ośrodka Pomocy Społecznej oraz innych dostępnych źródeł informacji.